

Piet Römer. Een leven in verhalen

PETER RÖMER

Piet Römer.

Een leven in verhalen

Eerste druk 2012

Copyright © 2012 Peter Römer / Xander Uitgevers bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Lava Amsterdam

Omslagbeeld: Eric Christenhusz

Zetwerk: Michiel Niesen, ZetProducties, Haarlem

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Eerder uitgegeven onder de titel *Laat het paard maar bovenkomen*.

ISBN 978-94-016-0007-1 | NUR 340

www.xanderuitgevers.nl

Voor Penien.

VOORWOORD

Piet Römer komt binnen

Piet Römer kwam stap voor stap en bedachtzaam het repetitie-lokaal binnen. Hij stelde zich aan ons voor, een voor een kwamen we aan de beurt. Wat woordjes hier en daar.

Toen hij eindelijk bij mij was, zei hij: “Meneer Waas, prettig kennis te maken. Ik heb veel over uw gehoord. Ik hoop dat het niet allemaal waar is.”

Hij gaf me een grote, stevige hand en mijn hand verdween in de zijne.

Even later kreeg ik hem weer terug. “Meneer Waas, als ik u was zou ik mijn vingers tellen,” zei Piet.

Soms kom je iemand tegen die een natuurlijk overwicht heeft. Ik vind het wel fijn om dat soort mensen tegen te komen, mensen waartegen je een beetje kunt opkijken.

Mensen die in hun lijf een heel leven met zich meedragen en waarin je de ervaring in de ogen gestold ziet.

Mensen die geen beweging te veel maken en zeer efficiënt

ruimte innemen, geen stap te veel zetten. Af en toe een wenkbrauw omhoogtillen.

Zo'n mens was Piet Römer.

Ik kwam hem zoals hierboven beschreven voor het eerst echt tegen tijdens het repetitieproces van *Festen*, het stuk dat we met De Ploeg gingen spelen samen met gastacteurs Ria Marks, Saskia Temming en Piet Römer.

In dat bekende Deense theaterstuk (ook een prachtige film) zou Piet de vader spelen. Helge, een vader die zijn kinderen misbruikte. Niet bepaald een makkelijke rol, ook niet voor Piet. Voor niemand zou het een makkelijke rol zijn geweest.

Ik voelde me eigenlijk meteen op mijn gemak bij Piet. Ik kreeg na die eerste grote hand al snel het volgende geintje naar mijn hoofd geslingerd en dat was het: het ijs was voor altijd gebroken.

Ik kende Piet Römer natuurlijk al als kind toen ik hem in 't *Schaep*... en in *Citroentje met Suiker* zag, en in nogal wat andere series.

Dan zat ik voor de televisie in mijn pyjamaatje, haartjes nat, vlak voordat ik naar bed moest. Ik heb het hier over de periode van zwart-wittelevisie, want Piet ging al heel lang mee, hij was zo oud als mijn vader.

Ook dat schiep meteen een band.

Met die Piet Römer ging ik dus repeteren en daarna het tooneel op, door het hele land op tournee. Dat was voor mij een mooi vooruitzicht.

Een repetitieperiode is meestal heftig maar van deze periode kan ik me geen grote problemen herinneren. Dat kwam natuurlijk niet alleen door Piet, de groep waarmee we de

voorstelling maakten was taakbewust en raakte al snel op elkaar ingespeeld. We waren een Ploeg met een missie.

Piet leek zich al snel als een vis in het water te voelen en wij, de andere acteurs, waren snel aan hem gewend. We keken niet tegen hem op, daar zorgde hij wel voor. Maar er was in de groep zeker een soort eerbied voor hem.

Voor Han, zijn zoon en lid van De Ploeg, die met zijn vader het toneel op ging, lag dat natuurlijk weer heel anders. Piet Römer en Han Römer: een voorstelling in een voorstelling. En een mooie voorstelling.

Regisseur van *Festen* was trouwens Willem van de Sande Bakhuisen, die helaas een paar jaar later echt veel te vroeg overleed.

Het is moeilijk uit te leggen maar Piet had die typisch Amsterdamse humor die niet echt valt te omschrijven maar bestaat uit een mengsel van spot en zelfspot. Ik ben geloof ik nooit iemand tegengekomen die zo Amsterdams was als Piet. Ik kwam ze vroeger heel soms wel eens bij het voetballen tegen. Vaders en moeders van teamgenoten. Maar Piet deed er vaak nog een tandje Amsterdams bij. Als Piet “maatje” tegen je zei klonk dat gewoon fijn, dan voelde je je echt “een maatje”.

Tegelijkertijd kon Piet ook heel netjes en voorkomend ABN spreken. Je zag de zinnen als het ware in een wolkje boven zijn hoofd hangen en de woorden rolden dan per letter uit zijn mond in die mooie zware stem van hem. Als uit een klankkast afgemeten en zo de lucht in gesmeten.

Tijdens de repetities konden we Piet best af en toe een beetje uitdagen met ongein maar we hoefden niet lang op een reactie te wachten. Hij kon streng kijken als iemand iets te jolig

werd, en jolig kijken als iemand iets te serieus werd. Twee kanten van Piet.

Piet had het er af en toe moeilijk mee een vader te spelen die zijn kinderen misbruikte. Maar als je hem op de man af vroeg of het hem iets deed, dan ontkende hij dat glashard. Acteren was een vak en je moest je niet in de rol verliezen.

Dat Han de zoon speelde waaraan hij zich had vergrepen, speelde volgens hem dan ook geen rol van betekenis. De rest van De Ploeg had het idee dat het hem meer deed dan hij liet merken. Maar nee hoor, Piet vond van niet.

Han dacht ook dat het hem wat deed maar ook tegen zijn zoon heeft hij dat altijd ontkend. Wie weet was het werkelijk zo. Maar het was net zo goed mogelijk dat hij net als mijn eigen vader, en zoals u in de volgende pagina's zult lezen ook zijn eigen vader, zware emoties het liefst uit de weg ging.

Hij was het product van een generatie die geloofde dat een man niet mag huilen, ook niet als hij verdriet heeft.

Wat mij opviel was dat Piet zo genoot van het spelen. Ik had me tot dat moment eigenlijk nooit gerealiseerd dat je dit vak tot op hoge leeftijd kunt uitoefenen. Ik zou het hem graag na-doen.

Af en toe was Piet het niet eens met hoe scènes gespeeld werden en vond hij dat lol te veel de boventoon voerde.

Het was feestelijk om te zien hoe hij daarvoor ging liggen. Soms kreeg hij gelijk, soms niet. En dan gingen we na wat tegenspartelen gewoon weer door. Tijdens optredens kon hij genieten van wat we samen teweegbrachten in de zaal. Zijn ogen gingen glimmen bij een mooi moment in de voorstel-ling. Ensemblespel, daar kon hij van genieten.

Hij kon bij hoge uitzondering ook wel eens een zijns inziens flauwe opmerking van een ons in de voorstelling wegkuchen. Dat had hij dan wel aangekondigd maar wij dachten dan dat hij dat nooit zou doen.

Na optredens was er wat Piet betrof altijd een moment voor het napraten en het vervolmaken. De puntjes op de i zetten. Daarin waren we allemaal gelijk.

En daarna gingen we de bus in. Ik zocht dan vaak een stoel in zijn buurt om naar hem te kunnen luisteren. Want hij had altijd verhalen te vertellen over vroeger. Over Amsterdam, over zijn jeugd, over de oorlog, over toneelspelen, over zijn strijd om daarin serieus te worden genomen, over zijn televisierollen, over zijn gezin. Over zijn vrouw Penien. Vooral de verhalen over het Amsterdam van vroeger vond ik heerlijk. Piet vertelde altijd zo rijk en beeldend dat je het allemaal voor je zag. Je werd er zelf weer een jongetje van. Dat voelde goed.

Er waren natuurlijk vaak wat flesjes wijn in de bus. De Chateau Fleurie was veruit het populairst bij ons en dan hadden we daar ook nog eens hapjes bij. Het was vaak alsof we een schoolreisje voor acteurs maakten, met als hoofdmeester Piet Römer.

Maar soms stapte hij na een optreden meteen in zijn Mercedes en werd hij door een vriend van hem naar huis gereden. Dan had hij even genoeg van het sociaal gedrag. En dan dronken we dus maar zonder Piet.

Af en toe was Piet namelijk humeurig: dan zat hem iets dwars of was hij gewoon chagrijnig en kon hij flink brommen. Soms duurde dat een paar dagen, zat hij te zeiken over de buschauft-

feur, over het publiek, over een directeur, over een van ons. Het gebeurde niet vaak maar het kwam wel eens voor.

Een keer kwam hij iets later voor het eten en waren de aardappeltjes al op: geen aardappeltjes voor Piet.

Dat schoot hem in het verkeerde keelgat en hij stak een monoloog af over het asociale gedrag van zijn medeacteurs (wij) die het gewaagd hadden de aardappeltjes op te eten terwijl hij nog niet had opgeschept. Wij lieten dat een tijdje over ons heen gaan. Sommigen van ons gingen zelfs wat schuldbewust naar de lege schaal kijken. Een knieval lag op de loer.

Toen het me iets te lang duurde zei ik: “Doe niet zo kinderachtig, man, je gaat toch niet over aardappeltjes lopen zeuren.” Maar hij kon het niet loslaten en even stonden we daar in die artiestenfoyer als aardappeltjeskempfanen tegenover elkaar. Piet woedend over “te weinig respect” en ik woedend omdat hij zich op dat moment kennelijk boven mij verheven voelde. Piet en ik kregen gewoon ruzie over die aardappeltjes!

Het werd steeds stiller in de artiestenfoyer en Piet en ik deden onaardig tegen elkaar. Het kwam ook niet meer goed daar en Piet ging naar zijn kleedkamer en ik ook.

Daarna, voor de voorstelling, deden we een soundcheck zonder naar elkaar te kijken. We gingen ons omkleden en keken nog steeds niet naar elkaar.

De aardappeltjesoorlog duurde voort. De loopgraven waren diep. Te diep natuurlijk. Maar Piet bond niet in en ik dus ook niet. Er werd gevreesd voor een lang slepend conflict.

Net voordat we op moesten kwam Piet de coulisse in lopen. Hij keek me aan, liep op me af en deed zijn beide armen wijd open. Ik liep die armen in en we omhelsden elkaar en alles was goed. Zonder woorden natuurlijk. We maakten er

een mooie avond van op het toneel en in de bus dronken we met z'n allen op het leven. Want daar was Piet goed in. Leven!

Viggo Waas, september 2012

PROLOOG

We spraken vroeger veel thuis. Hele nachten zaten we met mijn vader de wereld door te nemen en, uiteraard, te verbeteren.

Maar het ging altijd over die wereld daarbuiten. Zelden over zijn wereld.

Vreemd. Toen ik het huis uit ging, hadden we twintig jaar boven op elkaars lip geleefd, en toch wist ik niet veel over de achtergronden van mijn vader.

Vakantiefoto's, vroege kiekjes van het hele gezin? Ze zijn er bijna niet. Er zijn relatief weinig foto's van zijn toch rijke carrière. En als die er al zijn, heeft iemand ze hem toegestuurd en heeft hij ze in een doos gedaan. Deksel erop. Punt.

Mijn vader hield niet zo van vroeger. Hij keek niet graag terug. Hij zag geen reden om over het verleden te spreken. Mijn vader leefde bij de dag en keek met een half oog naar morgen.

Nooit achterom.

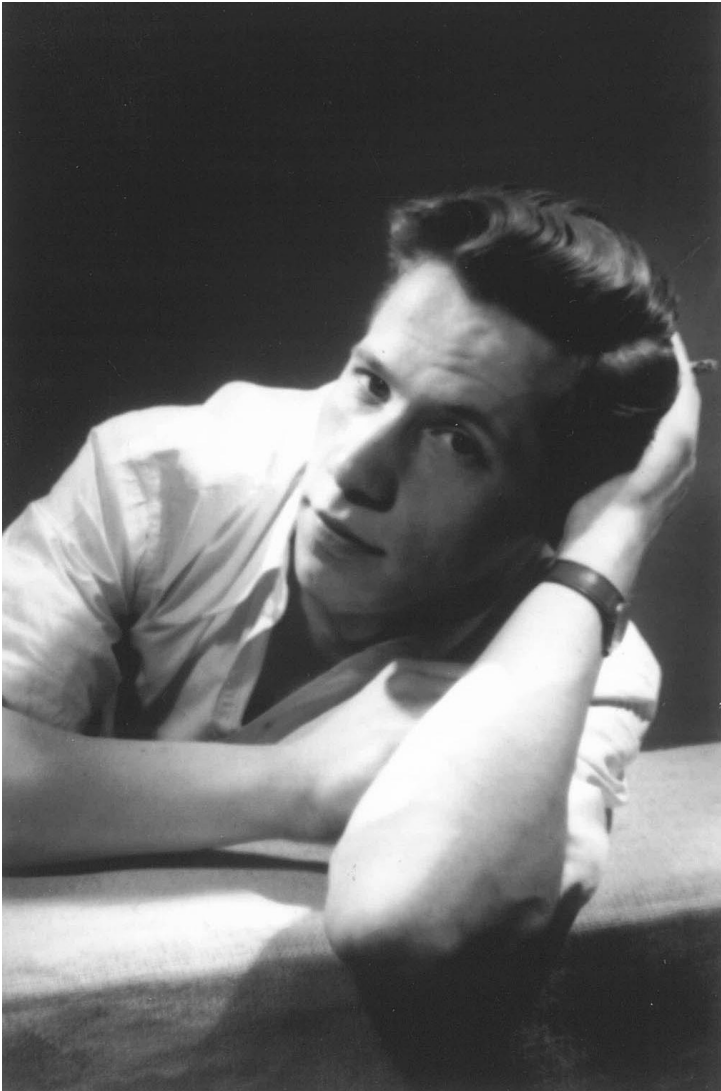
Hij vertelde wel verhalen. Altijd. Overal. De hele dag door. Aan iedereen.

Dus hebben we die verhalen maar eens opgeschreven, zoals hij ze vertelde.

En zo, achter elkaar gezet, geven ze het beeld van het leven van de man die ik vol trots mijn vader noem. En die ik nu wat beter heb leren kennen!

Peter Römer

Piet Römer als jonge man